

Kopš 2022.gada sākuma līdz septembrim Pensiju Plāna ieguldījumu vērtība neto izteiksmē ir samazinājusies par vairāk kā 15%. Tomēr, pašreizējos globālās ekonomikas krīzes apstākļos, šāds ienesīgums ir uzskatāms par likumsakarīgu un ir līdzvērtīgs citu pensiju plānu investīciju rezultātiem. Savukārt, lai veicinātu izpratni par šī brīža situāciju, tendencēm un nākotnes perspektīvām, Pensiju Fonds ir sagatavojis līdzekļu pārvaldītāju investīciju rezultātu skaidrojumu.

JĀNIS ROZENFELDS, “SEB INVESTMENT MANAGEMENT LATVIA” IPAS

Ikreiz, kad finanšu tirgos notiek būtiska lejupslīde, aktualizējas jautājums par krituma ietekmi uz pensiju uzkrājumiem, un šis rudens nav izņēmums. Šogad īstermiņa vērtības sarukumu redzam gan ASV, Eiropas un Āzijas akciju indeksu grafikos, gan visu Latvijas pensiju plānu rezultātos. Šo kritumu, gluži tāpat kā iepriekšējās lejupslīdes, jāvērtē racionāli un ilgtermiņā – kopš darbojas atjaunotās Latvijas pensiju sistēma, pensiju plāni pensiju 2. un 3. līmenī ilgtermiņā uzrāda pozitīvus atdeves rādītājus. Ko tad īsti nozīmē šis kritums?

Lai gan septembris akciju tirgos vēsturiski visai bieži ir negatīvs, šī rudens kritumu, protams, nevaram saukt par ierastu septembra paklupiem. 2022. gads līdz šim bijis izaicinājumiem pārpilns – sektoru rotācija, Krievijas iebrukums Ukrainā, inflācija un centrālo banku politika (likmju celšana). Šie notikumi, kas skar visu pasauli, negatīvi ietekmējuši arī finanšu tirgus. No tā izrietoši kritums finanšu tirgos ir samazinājis visu pensiju 3. līmeņa klientu uzkrājumus īstermiņā – lielai daļai visai būtiski.

Vēl pavisam svaigā atmiņā ir notikumi pirms divarpus gadiem, 2020. gada pavasarī, kad Covid-19 straujā izplatība nogrūda finanšu tirgus no kraujas. No Covid-19 izraisītā krituma finanšu tirgi atguvās visnotaļ strauji – pensiju plāni 2020. gadu noslēdza pozitīvi. Arī šoreiz, vērojot notikumus finanšu tirgos, ir dējāvu sajūta – situācija, šķiet, jau ir bijusi, notikusi, redzēta. Ieskatoties pagātnē, varam redzēt, ka pēdējo 100 gadu laikā akciju tirgos ir bijuši vairāk nekā 10 gadi ar ļoti būtiskiem cenu kritumiem. Daži ir bijuši pavisam neseni – 2008., 2018. gadā un arī 2020. gadā, taču visas krīzes ir pārvarētas.

Krituma brīžos mums rodas vēlme aizbēgt un slēpties – lauzt pensiju 3. līmeņa līgumus vai mainīt pensiju plānus, cerot, ka tādējādi izdosies paslēpties no finanšu tirgu krituma ietekmes. Nereti arī no līdzekļu pārvaldniekiem tiek gaidīts, ka viņi spēs “iesaldēt” uzkrājumu, panākot, ka tā vērtība vairs nesamazinās, neatkarīgi no tā, kas notiek finanšu tirgos.

Kopš februāra izskaņas, kad satricināta ir visas pasaules ekonomika, paslēpties nav kur. Vērtības samazinājumu piedzīvo akcijas, obligācijas, zelts, valūtas un daudzi citi finanšu instrumenti. Lai cik tas dažkārt varētu šķist savādi, pareizākā ilgtermiņa stratēģija ir vienkārši nogaidīt un turpināt veikt regulāras iemaksas.

Lai gan ideja par “iesaldēšanu” var izklausīties ļoti laba, tas ir aplams risinājums, jo, pirmkārt, tas nozīmē, ka daudzi aktīvi jāpārdod ar zaudējumiem, otrkārt, tas izjauc ilgtermiņa stratēģiju, kuras atjaunošana prasa laiku. Raugoties ilgtermiņā, pastāv ļoti reāls risks, ka īstais brīdis, lai atgrieztos pie “pirms-iesaldēšanas” jeb “pirmskrīzes” stratēģijas, tiks nokavēts tāpēc vien, ka visus ieguldījumus nav iespējams jebkurā laikā nopirkt vai pārdot neierobežotā apjomā. Šādas radikālas izmaiņas tikai teorētiski ir īstenojamas bez sarežģījumiem – praksē sarežģījumi rastos.

Sagatavotais ziņojums ir informatīvs. Ieguldījumi Pensiju Fondā ir pakļauti riskiem. Ieguldījumu vērtība un uzkrājums nav garantēti. Uzkrātā kapitāla vērtība var palielināties un samazināties. Vēsturiskie rezultāti negarantē līdzvērtīgu rezultātu nākotnē.

AS „Pirmais Slēgtais Pensiju Fonds”

Vienotais reģ. Nr. 40003448943, Brīvības iela 180, Rīga, LV – 1012
Tālrunis: 272 000 51 <https://pensijufonds.lv/> info@pensijufonds.lv

HARIJS BEĶERIS, “SIGNET ASSET MANAGEMENT LATVIA” IPS

Sezonāli, rudens finanšu tirgos biežāk nekā vienkārša nejaušība pieļauj, izpaužas kā iespējamu krīžu un pastiprinātas svārstību laiks. Diemžēl šogad gada trešo ceturksni nākas sagaidīt jau ar ievērojamu “diskontu” visās finanšu aktīvu klasēs. Iemesli tam jau neskaitāmas reizes ir minēti, proti, inflācija un Centrālo banku (CB) monetāro stimulēšanas pasākumu pārtraukšana, vienlaikus ceļot arī bāzes procentu likmes. Ietiepi augstā inflācija šogad nav ļāvusi ne uz brīdi atvilkt elpu Centrālajām bankām, kam nācies daudz straujāk un lielākā apjomā nekā bija plānots gada sākumā celt bāzes likmes. Šobrīd visā pasaulē izjūtam patērētāju un ražotāju noskaņojuma pasliktināšanos, lielākas kapitāla izmaksas, kas turklāt apvienojumā ar pēc Covid-19 ierobežojumu izraisītajām izejmateriālu un izejvielu piegādes ķēžu pārtraukumiem, rada lielu spiedienu gan uzņēmumiem, gan patērētājiem, gan valdībām.

Atgriežoties pie šodienas notikumiem, jāsecina, ka daudz kas no sliktākā scenārija jau ir iecenots finanšu tirgos, taču priekšā vēl gaidāma grūta ziema. Tāpēc, ka izejvielu augstās cenas turpinās atsaukties gan uz patērētāju pirktspēju, gan uzņēmēju peļņas maržām. Turklāt Centrālās bankas ar ASV Federālās Rezervju sistēmas vadītāju Džeromu Pauelu priekšgalā ir dzelžaini apņēmušās apkarot inflāciju un viņu vienīgais ierocis ir bāzes likmju celšana. Iepriekš finanšu tirgus dalībnieki bija pieraduši, ka CB pie mazākās nestabilitātes finanšu tirgos, steidza investoriem palīgā. Savukārt pašreiz no Centrālajām bankām dzirdamā retorika liecina, ka inflācijas samazināšana ir augstākais un vienīgais mērķis, tādējādi cerot beidzot nākt palīgā vidējajam patērētājam, nevis turīgajam investoram. Īstermiņā investoriem vēl jāapbruņojas ar pacietību, lai sagaidītu atgriešanos uz izaugsmes ceļa.

ATCERIES!

- Iemaksas pensiju 3.līmenī ir ilgtermiņa ieguldījums, kur īstermiņa negatīvas svārstības ir cikliska un normāla parādība.
- Jūsu uzkrātais papildpensijas kapitāls ir pakļauts gan ieguldījumu vērtību, gan procentu likmju izmaiņu riskiem, ko ietekmē globālie notikumi pasaulē, tāpēc ieguldījuma vērtība katru mēnesi mainās.
- Turpinot uzkrāt, veicot nelielas, bet regulāras ikmēneša iemaksas, Jūs panāksiet to, ka šādos brīžos, kad kapitāla vērtība ir samazinājusies, jūs ieguldāt par zemāku ieguldījumu cenu, kas dos proporcionāli lielāku atdevi brīdī, kad šī vērtība atkal sāks pieaugt.
- Ņemot vērā, ka šobrīd esam tuvu divu gadu zemākajam kapitāla apjoma līmenim, tāpēc tiem Plāna dalībniekiem, kuri šobrīd ir sasnieguši pensionēšanās vecumu, kapitāla izņemšanai nav pats piemērotākais brīdis.
- Jāpiemin, ka vēsturiskie ieguldījumu rezultāti negarantē līdzvērtīgus rezultātus nākotnē, tomēr pēc jebkuras krīzes agrāk vai vēlāk sāksies atkopšanās periods un ieguldījumu vērtība un Jūsu uzkrātais kapitāls atkal atsāks pieaugt.

Sagatavotais ziņojums ir informatīvs. Ieguldījumi Pensiju Fondā ir pakļauti riskiem. Ieguldījumu vērtība un uzkrājums nav garantēts. Uzkrātā kapitāla vērtība var palielināties un samazināties. Vēsturiskie rezultāti negarantē līdzvērtīgu rezultātu nākotnē.